

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ทองคำ (Gold) เป็นโลหะมีค่า เป็นแร่ธาตุตามธรรมชาติ สีเหลืองทองมันวาวเนื้ออ่อนนุ่ม สามารถยืดและตีเป็นแผ่นได้ ซึ่งมีอยู่ในปริมาณน้อยมาก มีความคงทนต่อการเกิดปฏิกิริยาสูง จึงทนต่อการผุกร่อนไม่เกิดออกซิไดซ์กับอากาศ สามารถเก็บรักษาโดยคงรูปลักษณะดั้งเดิมอันสวยงามไว้ได้นานไม่มัวหมอง จึงนิยมนำมาใช้ทำเป็นเครื่องประดับ วัสดุทางทันตกรรม บางส่วนของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และทองคำบริสุทธิ์ (99.99%) ยังเป็นทรัพย์สินที่ใช้เป็นทุนสำรองระหว่างประเทศอีกด้วย (สมาคมผู้ค้าทองคำ, 2554: ออนไลน์)

ทองคำได้รับความนิยมอย่างสูงสุด ในวงการเครื่องประดับ เพราะทองคำเป็นโลหะชนิดเดียวที่มีคุณสมบัติพื้นฐาน 4 ประการ คือ 1) มีความมันวาว (Luster) สีมันที่สวยงามตามธรรมชาติ 2) คงทน (Durable) ทองคำไม่ขึ้นสนิม ไม่หมอง และไม่ผุกร่อน 3) หายาก (Rarity) ทองคำเป็นแร่ที่หายากชนิดหนึ่ง และ 4) สามารถนำกลับไปใช้ได้ (Reuse able) เนื่องจากทองคำมีความเหนียวและอ่อนนุ่มสามารถนำกลับมาขึ้นรูปได้ใหม่โดยการทำให้บริสุทธิ์ (Purified) ด้วยการหลอมใหม่ได้หลายครั้ง ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ทองคำเป็นโลหะที่มีราคาสูงกว่าโลหะชนิดอื่นและเป็นที่ต้องการสำหรับบุคคลทั่วไปโดยลักษณะการซื้อทองคำที่เกิดขึ้นในปัจจุบันสามารถจำแนกตามความต้องการของผู้ซื้อออกเป็น 2 ลักษณะที่สำคัญคือ (ช่อทิพย์ มานะจิตต์, 2551)

1. การซื้อทองคำในลักษณะของสินค้า ซึ่งการซื้อในรูปแบบนี้ผู้ซื้อที่มีความต้องการในลักษณะของทองรูปพรรณ ซึ่งเป็นทองที่นิยมนำมาทำเป็นเครื่องประดับต่างๆ ซึ่งพฤติกรรมการซื้อในลักษณะดังกล่าวจะคล้ายคลึงกับซื้อสินค้าทั่วไป ที่มีความต้องการอรรถประโยชน์ (Utility) จากสินค้าเป็นหลัก

2. การซื้อทองคำในรูปแบบของการสะสมความมั่งคั่ง เนื่องจากทองคำเป็นสินค้าที่มีลักษณะพิเศษ คือ เป็นสินค้าที่มีมูลค่าในตัวเอง มีสภาพคล่องสูง (Liquidity) สามารถที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทุกเวลาและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

การซื้อขายทองในประเทศไทยนั้นเป็นไปในลักษณะการซื้อขายโดยผู้ซื้อและผู้ขายทำการตกลงกันเอง ไม่ได้ผ่านตลาดการค้าใดๆ ซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยนสินค้า (Physical products) เกิดขึ้นจริง ณ ราคาซื้อ-ขาย ที่กำหนดในแต่ละวัน โดยผู้ซื้อส่วนใหญ่ คือ บุคคลทั่วไป ที่มีความต้องการในเครื่องประดับประเภททองรูปพรรณ อาทิเช่น สร้อยคอ กำไล ต่างหู แหวน ฯลฯ โดยอาจ

ซื้อเพื่อสวมใส่เอง หรือแม้แต่การซื้อรูปแบบของทองคำแท่ง ที่ปัจจุบันมีความนิยมเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต แต่เนื่องจากราคาทองคำที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการซื้อทองซึ่งมี ยอดจำหน่ายที่ลดน้อยลงถึง 20% (สมาคมผู้ค้าทองคำ, 2554: ออนไลน์) เนื่องจากผู้บริโภคเกิดการชะลอการซื้อ หรือไม่มีกำลังที่จะซื้อเนื่องจากราคาสูงเกินไป แต่ทั้งนี้ ในมุมมองกลับกัน ก็ยังมีกลุ่มผู้บริโภคอีกจำนวนหนึ่งที่ยังคงยินดีที่จะซื้อทองคำในช่วงเวลานี้อยู่แต่มีวัตถุประสงค์ที่เปลี่ยนไป จากเดิม จากการซื้อเพื่อความต้องการด้านอรรถประโยชน์ เปลี่ยนเป็น การซื้อในลักษณะของการสะสม หรือการเก็งกำไรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันราคาทองคำอยู่ที่บาทละ 26,000 ซึ่งถือว่าเป็นสูงที่สุดในปรากฏการณ์ราคาทองคำในประเทศไทย โดยตั้งแต่ต้นปี ราคาทองคำมีการปรับขึ้นมาประมาณ 5,000 บาทและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องอีกด้วย (ผู้จัดการ, 2554: ออนไลน์)

อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เป็นหนึ่งอำเภอที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าและภูเขาล้อมรอบโดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน และหัตถกรรมเครื่องจักรสาน โดยมีพืชเศรษฐกิจหลัก นั่นก็คือ ข้าว เห็ด ขิง กะหล่ำปลี ใบชา ข้าวโพด ถั่วแระ เป็นต้น (เวียงป่าเป้าคอตคอม, 2554: ออนไลน์) เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจเป็นแหล่งเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร จึงมีวิถีทางดำเนินชีวิตที่ประหยัดและรอบคอบในการใช้จ่ายเงิน และทางเลือกหนึ่งสำหรับการเก็บออมเงิน นอกจากการฝากเงินธนาคารแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการซื้อทองคำ เป็นอย่างมาก ทำให้ในอำเภอเวียงป่าเป้า จึงมีร้านทองอยู่เป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับ อำเภออื่นๆ โดยมีทั้งสิ้น 6 ร้าน (สัมภาษณ์ ประพันธ์ เศรษฐวุฒิไกร, 2554) ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรในอำเภอเวียงป่าเป้าจะแบ่งเงินส่วนหนึ่งไว้ซื้อทองคำ หลังจากการขายพืชผลทางการเกษตรได้ เพื่อเก็บสะสม เนื่องจากทองคำมีสภาพคล่องสูง สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที นอกจากนั้น การซื้อทองคำรูปพรรณเพื่อเป็นเครื่องประดับก็ยังคงแสดงออกถึงความมีฐานะมั่งคั่งอีกด้วย (สัมภาษณ์ สุพรรณิ สุวรรณใจ, 2554)

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นทั้งในเรื่องราคาทองคำที่เพิ่มสูงขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้พฤติกรรมการซื้อทองคำรูปพรรณของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงสถานการณ์ซื้อ-ขายทองคำในปัจจุบันค่อนข้างซบเซาลงกว่าในอดีต ดังนั้นจึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อทองคำรูปพรรณในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาวางแผนและปรับปรุงกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด เพื่อสร้างความแตกต่างในการแข่งขัน และสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้บริการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อทองคำรูปพรรณในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัด
เชียงราย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อทองคำรูปพรรณในอำเภอเวียงป่าเป้า
จังหวัดเชียงราย
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาปรับปรุงกลยุทธ์การตลาดให้
เหมาะสมกับธุรกิจในอนาคตต่อไป

นิยามศัพท์

พฤติกรรมการซื้อ (Buying Behavior) หมายถึง ลักษณะการกระทำของผู้บริโภคใน
อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อทองคำรูปพรรณในด้านต่างๆ ดังนี้คือ รูปแบบ
ของทองคำรูปพรรณที่ต้องการซื้อ เหตุผลในการซื้อ ผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ โอกาสในการซื้อ
ช่องทางหรือแหล่งที่ซื้อ และขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ เป็นต้น

ทองคำรูปพรรณ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ทำหรือประกอบขึ้นด้วยโลหะทองคำบริสุทธิ์
หรือทองคำผสม (Gold Alloys) ที่มีความบริสุทธิ์ของเนื้อทองคำตั้งแต่ 96.5 % ซึ่งไม่ครอบคลุมถึง
โลหะที่ชุบด้วยทองคำ

ผู้บริโภค หมายถึง ลูกค้าชาวไทยที่อาศัยอยู่ในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
พร้อมทั้งเคยซื้อทองคำในรูปแบบทองคำรูปพรรณ มาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 1 ปีที่ผ่านมา